

Uw rechtspositie bij een zelfbindings- verklaring

In een zelfbindingsverklaring legt u met uw zorgverantwoordelijke vast aan welke vormen van zorg u zich verbindt. Ook legt u in een zelfbindingsverklaring vast onder welke omstandigheden die zorg aan u verleend mag worden. Er gelden veel verschillende voorschriften voor de zelfbindingsverklaring. Soms is ook nog een zorgmachtiging van de rechter nodig. In deze machtiging legt de rechter vast welke vormen van zorg aan u verleend mogen worden, ondanks dat u zich daartegen verzet.

Voor wie is een zelfbindingsverklaring geschikt?

De zelfbindingsverklaring is vooral geschikt als bij u sprake is van een wisselend ziektebeeld en u al eerder (verplichte) zorg vanwege een psychische stoornis heeft gekregen. Met een zelfbindingsverklaring kunt u, in uw goede periode, afspraken maken over de zorg die u wilt krijgen in een periode dat het minder goed met u gaat. Zo kunt u er voor zorgen dat de voor u minst erge verplichte zorg wordt toegepast in situaties die te voorzien zijn op grond van eerdere ervaringen.

Voorbeeld: u heeft een bipolaire stoornis met heftige manische periodes. U weet dat voordat het echt slecht met u gaat, u nachten niet slaapt en erg prikkelbaar bent. U weet dat er veel problemen ontstaan als u dan niet wordt opgenomen en geen medicatie neemt. U gaat bijvoorbeeld veel te veel geld uitgeven of er ontstaan ruzies met uw familie of uw omgeving. Om dit te voorkomen, kunt u met uw zorgverantwoordelijke een verklaring opstellen. In deze verklaring geeft u aan dat als bovenstaande omstandigheden zich voordoen, u voor vier weken opgenomen wilt worden en dat u medicijnen inneemt. Dat zou genoeg moeten zijn om uw toestand te stabiliseren.

Voorwaarden

Voor het opstellen van een zelfbindingsverklaring gelden deze voorwaarden:

- o u heeft een psychische stoornis;

- u bent 16 jaar of ouder*;
- u bent ter zake wilsbekwaam. Dat betekent dat u moet kunnen begrijpen wat de zelfbindingsverklaring inhoudt en dat u de gevolgen ervan overziet;
- een onafhankelijk arts of klinisch psycholoog heeft bij u de wilsbekwaamheid vastgesteld;
- u stelt de zelfbindingsverklaring samen met uw zorgverantwoordelijke op.

Wat staat er in een zelfbindingsverklaring?

De inhoud van deze zelfbindingsverklaring ligt grotendeels in de wet vast. In de zelfbindingsverklaring beschrijft u samen met uw zorgverantwoordelijke:

- onder welke omstandigheden verplichte zorg moet worden verleend om ernstig nadeel te voorkomen;
- welke vormen van zorg en verplichte zorg dan mogen worden verleend;
- hoe lang de verplichte zorg onder die omstandigheden mag duren;
- onder welke omstandigheden de verplichte zorg moet worden beëindigd;
- hoe lang de zelfbindingsverklaring geldig is;
- met welke familieleden en naasten, die belangrijk zijn voor de continuïteit van zorg, contact moet worden opgenomen als de omstandigheden waaronder verplichte zorg moet worden verleend, zich voordoen.

Wie stelt de zelfbindingsverklaring op?

U stelt deze verklaring op samen met uw zorgverantwoordelijke. Bij het opstellen van een zelfbindingsverklaring kunt u zich laten bijstaan door een familielid of naaste of door de patiëntenvertrouwenspersoon. Daarna wordt u onderzocht door een onafhankelijk arts of een klinisch psycholoog.

Onderzoek wilsbekwaamheid

De onafhankelijk arts of klinisch psycholoog onderzoekt of u begrijpt wat de zelfbindingsverklaring inhoudt en of u de gevolgen daarvan overziet. Dit wordt wilsbekwaamheid genoemd.

De onafhankelijk arts of klinisch psycholoog legt in een verklaring vast of u wilsbekwaam bent. Nadat uzelf en de zorgverantwoordelijke de zelfbindingsverklaring ondertekend hebben, ondertekent ook de geneesheer-directeur de zelfbindingsverklaring.

Bij de zelfbindingsverklaring hoort ook een zorgplan. Dat zorgplan stelt u in overleg met uw zorgverantwoordelijke op.

Wie komt te weten dat ik een zelfbindingsverklaring heb?

Nadat uzelf, uw zorgverantwoordelijke en de geneesheer-directeur de zelfbindingsverklaring ondertekend hebben, krijgt u een kopie. Ook het openbaar ministerie krijgt een kopie van uw zelfbindingsverklaring, inclusief de verklaring over uw wilbekwaamheid en uw zorgplan. Als u een vertegenwoordiger heeft of als er een gezinsvoogdijwerker is, ontvangen die ook een kopie van de zelfbindingsverklaring.

Hoe lang is een zelfbindingsverklaring geldig?

In de zelfbindingsverklaring legt u samen met uw zorgverantwoordelijke de geldigheidsduur van de zelfbindingsverklaring vast.

Kan ik nog iets veranderen in de zelfbindingsverklaring?

Ja, dat kan. Om een zelfbindingsverklaring te wijzigen, geldt dezelfde procedure als voor het opstellen van de zelfbindingsverklaring.

Hoe kom ik van de zelfbindingsverklaring af?

U kunt de zelfbindingsverklaring intrekken. Om een zelfbindingsverklaring in te trekken, geldt dezelfde procedure als voor het opstellen van de zelfbindingsverklaring.

De patiëntenvertrouwenspersoon (PVP)

Als u denkt over een zelfbindingsverklaring maar ook als u al een zelfbindingsverklaring heeft, kunt u de hulp inroepen van de patiëntenvertrouwenspersoon (PVP). De PVP kan informatie geven over zelfbinding en de gevolgen daarvan. Ook kan de PVP u helpen bij het opstellen van een zelfbindingsverklaring. Patiëntenvertrouwenspersonen zijn niet in dienst van een psychiatrische instelling. Zij zijn onafhankelijk, werken op basis van vertrouwen en geheimhouding en behartigen uw belangen zoals u die ziet. Patiëntenvertrouwenspersonen staan aan uw kant. Achter in deze folder staat hoe u de PVP kunt bereiken.

Zorgmachtiging

Als u zich verzet tegen de zorg die u in de zelfbindingsverklaring heeft afgesproken, kan die zorg niet aan u verleend worden. Een zelfbindingsverklaring is onvoldoende om aan u verplichte zorg te geven. Van verplichte zorg is sprake als de zorg, ondanks dat u zich daartegen verzet, toch verleend wordt. Voordat de zorgverantwoordelijke verplichte zorg kan toepassen, moet de rechter een zorgmachtiging afgeven. De zelfbindingsverklaring wordt dan onderdeel van de zorgmachtiging.

Over de zorgmachtiging kunt u meer lezen in de folder 'Zorgmachtiging'.

Wie vraagt een zorgmachtiging aan?

Als het slechter met u gaat en u niet meewerkt aan de afgesproken zorg, kan uw zorgverantwoordelijke een zorgmachtiging aanvragen. De zorgverantwoordelijke dient een verzoek tot voorbereiding van een zorgmachtiging in bij de officier van justitie. Wat een zorgmachtiging is en hoe een zorgmachtiging aangevraagd wordt, kunt u lezen in de folder 'Zorgmachtiging'.

Krijg ik een advocaat?

Ja, als er een zorgmachtiging wordt voorbereid, krijgt u een advocaat toegewezen. Hij is ook aanwezig wanneer de rechter u komt horen.

Wat doet de rechter?

De rechter roept u op voor een hoorzitting waar ook uw advocaat bij aanwezig is. In de meeste gevallen zal de rechter ook de zorgverantwoordelijke willen horen waarmee u de zelfbindingsverklaring opgesteld heeft of de onafhankelijk arts of klinisch psycholoog die u onderzocht heeft. De rechter kijkt of een zorgmachtiging nodig is. Tijdens de zitting noteert de griffier wat er gezegd wordt. De rechter beslist binnen drie werkdagen nadat het verzoek voor een zorgmachtiging bij de rechter is binnengekomen.

Wat gebeurt er als ik een zorgmachtiging krijg?

Als de rechter een zorgmachtiging verleend, mag de zorg die in de zorgmachtiging staat aan u verleend worden, ook als u zich daartegen verzet. De rechter zal in de zorgmachtiging waarschijnlijk de zorg opnemen die u in de zelfbindingsverklaring samen met uw zorgverantwoordelijke heeft afgesproken. Mocht er een (gevaars)situatie ontstaan waarbij een andere vorm van verplichte zorg nodig is en u bent het hier niet mee eens dan kan een wijziging van de zorgmachtiging aangevraagd worden.

Klachten

Als u behandeling krijgt, kunnen er dingen misgaan. Als u vindt dat u verkeerd of onzorgvuldig behandeld bent, kunt u een klacht indienen bij de klachtenfunctionaris. Als u verplichte zorg krijgt, kan de zorgverantwoordelijke bepaalde beslissingen nemen die uw rechten verregaand beperken. Voor sommige beslissingen is er een speciale klachtenprocedure. Bijzonder aan deze procedure is dat de klachtencommissie snel een uitspraak doet en dat u daarna de klacht eventueel aan de rechter kunt voorleggen als u geen gelijk krijgt.

Ontvangt u verplichte zorg volgens de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) dan kunt u de PVP vragen om begeleiding, ondersteuning of advies bij klachten. Over de klachtenprocedure en wat te doen als u klachten heeft, leest u meer in de folder 'Klacht? Samen zoeken naar een oplossing!'

Hoe vind ik een PVP?

Informatie over de patiëntenvertrouwenspersoon kunt u vragen aan uw behandelaar of vinden op de afdelingen van Emergis. Hier hangen posters en zijn er flyers met informatie over hoe u de PVP kunt bereiken. U kunt ook de receptie van Emergis bellen om u door te verbinden met de PVP. Achterin deze folder vindt u het telefoonnummer en e-mailadres van de Stichting PVP.

Adressen

Raad van bestuur Emergis

Postbus 253
4460 AR Goes

Klachtenfunctionaris

Postbus 253
4460 AR Goes
T 0113 26 71 97
E klachtenfunctionaris@emergis.nl

Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd

Postbus 2680
2500 GR Utrecht
IGJ Loket
T 088 120 50 00 (lokaal tarief)
E meldpunt@igj.nl

Openbaar Ministerie Zeeland/ West-Brabant

Postbus 90112
4800 RA Breda

Rechtbank Zeeland - West-Brabant

Postbus 5015
4330 KA Middelburg

Stichting PVP

Maliebaan 87
3581 CG Utrecht
landelijke helpdesk: 0900 444 888 (normaal tarief)
E helpdesk@pvp.nl

© Emergis / centrum voor geestelijke gezondheidszorg
Postbus 253, 4460 AR Goes
Oostmolenweg 101, 4481 PM Kloetinge
T 0113 26 70 00
F 0113 21 66 26
emergis@emergis.nl

www.emergis.nl

Een uitgave van de dienst communicatie
Januari 2021